

Livsmedelsverkets lägesbild för Sveriges livsmedels- och dricksvattenförsörjning fastställd 2025-03-25

Livsmedelsverket bevakar och analyserar direkta och indirekta konsekvenser för svensk livsmedelsförsörjning inklusive dricksvatten. Information samlas in från myndighetens samhällsviktiga verksamheter, andra myndigheter, branschorganisationer, enskilda stora företag och dricksvattenproducenter, media samt övrig omvärldsbevakning. Tidigare bedömning anges inom parentes i tabellerna. Gulmarkerad text är ny text sedan föregående lägesbild.

Aktuell samlad bedömning av läget

Livsmedelsverkets samlade bedömning 2025-03-25 är att tillgången till mat och dricksvatten bedöms vara god på kort, medellång och lång sikt. Men det finns omvärldsfaktorer som kan få påverkan på Sveriges livsmedels- och dricksvattenförsörjning på medellång och lång sikt.

Det säkerhetspolitiska läget i Europa påverkar Sverige och innebär en ökad risk för störningar eller försök till påverkan på viktiga samhällsfunktioner inom landet. Livsmedelsverket uppmanar fortsatt verksamhetsutövare inom livsmedels- och dricksvattenområdet att ha vaksamhet samt att rapportera och anmäla händelser som avviker från det normala. Det kan exempelvis handla om avbrott eller angrepp på tekniska system, inbrott och inbrottsförsök eller förfrågningar om viss sorts information.

Livsmedelverket konstaterar att incidenter kopplade till dricksvattenanläggningar sker och att de får uppmärksamhet. Sedan förra månadens lägesbild fastställdes har ett misstänkt sabotage upptäckts mot en råvattenpump vid Tingstäde träsk på Gotland. Polisutredning om det misstänkta sabotaget pågår.

Förra månaden fick falska rykten om cryptosporider i dricksvattnet i Östersund stor spridning och kommunen behövde gå ut och bemöta ryktesspridningen. Polisutredningen är nedlagd. På senare tid har även bluff-meddelanden spridits i flera kommuner. Meddelandena innehåller falska påståenden om att dricksvattnet inte går att dricka och att VA-bolaget vill komma på inspektion. Berörda kommuner har snabbt gått ut till allmänheten med korrekt information och varningar. Livsmedelsverket bedömer att den här typen av falsk information kopplat till livsmedel fortsatt kan komma att spridas och användas givet intresset och omvärldsläget.

Summerad bedömning

ÖVERGRIPANDE PÅVERKAN	KORT SIKT (1-30 DAGAR)	MEDELLÅNG SIKT (1-12 MÅNADER)	LÅNG SIKT (1-2 ÅR)
Försörjning av mat	1 (1)	1 (1)	2 (2)
Försörjning av dricksvatten	1 (1)	2 (2)	2 (2)

Bedömd risk på kort sikt (1–30 dagar)

Händelser och skeenden i omvärlden kan påverka tillgången till vissa produkter, men på kort sikt är tillgången till mat och dricksvatten god.

Bedömd risk på medellång sikt (1–12 månader)

Livsmedelsverket bedömer att det på medellång sikt finns risk för:

- Brist på kemikalier vilket kan medföra problem för mat- och dricksvattenproduktion. Om en bristsituation skulle uppstå kan prioriteringar behöva göras.
- Fortsatta logistiska utmaningar och långa leveranstider på vissa varor, men Livsmedelsverket bedömer att det inte påverkar tillgången till livsmedel och dricksvatten på medellång sikt.

Bedömd risk på längre sikt (1–2 år)

Omvärldsläget gör att läget är svårbedömt på längre sikt. Livsmedelsverket bedömer att det kan finnas en risk på längre sikt för att minskad tillförsel och produktion av varor i förlängningen kan påverka Sveriges mat- och dricksvattenförsörjning.

Bedömd löpande risk oavsett tidsskala

Livsmedelsverket bedömer att det finns en löpande risk för:

- Cyberangrepp eller avsiktlig fysisk påverkan som direkt eller indirekt orsakar störningar inom produktion, distribution och handel av insatsvaror, mat och dricksvatten.
- Incidenter kopplat till dricksvattenförsörjning har i regel en geografiskt begränsad påverkan men skulle kunna bidra till upplevd otrygghet beroende på omständigheterna och omfattningen, oavsett vad som ligger bakom.
- Falsa rykten om dricksvatten och mat kan skapa oro och bidra till skadad tillit.
- Varierande tillgång till insatsvaror och tjänster samt ett osäkert omvärldsläge innebär risk för flödesstörningar och ökade priser. Det kan i sin tur få konsekvenser på svensk livsmedels- och dricksvattenförsörjning.
- Minskad tillgång på svenska jordbruksvaror, med anledning av djursjukdomar eller ogynnsamt väder för odling.
- Leverans- och kvalitetsproblem inom dricksvattenförsörjningen på grund av eftersatt underhåll och uppskjutet förnyelsearbete, men då främst med lokal påverkan.

Livsmedelsverkets egna åtgärder utifrån läget

- Livsmedelsverket bevakar och har kontakt med andra myndigheter och kommuner om säkerheten kring kommunala dricksvattenanläggningar.
- Livsmedelsverket fortsätter bevaka tillgången på relevanta kemikalier och andra insatsvaror samt förbereder hantering av en eventuell brist.
- Livsmedelsverket fortsätter förmedla kunskap och ge stöd till företag, dricksvattenaktörer och offentliga måltidsverksamheter för att stärka deras egen beredskap.
- Livsmedelsverket utvecklar sin omvärldsbevakning och fortsätter bevaka bland annat säsons- och väderrelaterade händelser som kan påverka livsmedels- och dricksvattenförsörjningen.
- Livsmedelsverket uppmanar aktörer inom livsmedels- och dricksvattenområdet att ha vaksamhet och rapportera händelser som avviker från det normala.
- En intern lägesbild för dricksvatten har tagits fram och kommer att uppdateras kontinuerligt. Lägesbilden blir ett underlag i myndighetens fortsatta arbete.

Bedömning av påverkansgrad

NIVÅ	FÖRKLARING
Kritisk påverkan (5)	Följande tre kriterier är uppfyllda: <ul style="list-style-type: none"> – Verksamheten kan inte genomföras enligt plan, lagstadgade och andra krav uppfylls inte. – Tillgängliga resurser är uttömda och nya kan inte tillfördelas eller omfördelas. – Belastningen på personal eller funktioner/verksamheter är övermäktig.
Allvarlig påverkan (4)	Ett eller två av kriterierna för ”kritisk påverkan” är uppfyllda.
Betydande påverkan (3)	Följande tre kriterier är uppfyllda: <ul style="list-style-type: none"> – Verksamheten genomförs delvis enligt plan, lagstadgade och andra krav uppfylls endast till del. – Tillgängliga resurser är ansträngda. – Belastningen på personal eller funktioner/verksamheter börjar bli övermäktig.
Måttlig påverkan (2)	Ett eller två av kriterierna för ”Betydande påverkan” är uppfyllda.
Ingen påverkan (1)	Följande tre kriterier är uppfyllda: <ul style="list-style-type: none"> – Verksamheten genomförs enligt plan, lagstadgade och andra krav uppfylls. – Tillgängliga resurser är tillräckliga. – Belastningen på personal eller funktioner/verksamheter är normal
Uppgift saknas (0)	Bedömning har/kan inte lämnas.

PÅVERKAN DRICKSVATTEN	KORT SIKT (1-30 DAGAR)	MEDELLÅNG SIKT (1-12 MÅNADER)	LÅNG SIKT (1-2 ÅR)
Transporter	1 (1)	2 (2)	0 (0)
Energiförsörjning	1 (1)	1 (1)	1 (1)
Telekom/IT	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Personal/externa tjänster	1 (1)	1 (1)	1 (1)
Råvaror/insatsvaror	1 (1)	2 (2)	2 (2)
Prisstegring/inflation	1 (1)	2 (2)	0 (0)
Icke säkra livsmedel	1 (1)	1 (1)	1 (1)
Desinformation/påverkanskampanjer	1 (1)	0 (0) ¹	0 (0)
Sabotage	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Cyberangrepp	1 (1)	2 (2)	0 (0)

¹ På medellång och lång sikt är det svårt för Livsmedelsverket att bedöma risken för desinformation och påverkanskampanjer eftersom en antagonist agerar opportunistiskt. Samtidigt behöver myndigheter och företag hela tiden vara medvetna om att risken finns och vara förberedda på det.

PÅVERKAN MAT	KORT SIKT (1-30 DAGAR)	MEDELLÅNG SIKT (1-12 MÅNADER)	LÅNG SIKT (1-2 ÅR)
Transporter	1 (1)	2 (2)	0 (0)
Energiförsörjning	1 (1)	2 (2)	0 (0)
Telekom/IT	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Personal/externa tjänster	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Råvaror/insatsvaror	1 (1)	2 (2)	2 (2)
Prisstegring/inflation	1 (1)	2 (2)	0 (0)
Icke säkra livsmedel	1 (1)	1 (1)	1 (1)
Desinformation/påverkanskampanjer	1 (1)	0 (0) ²	0 (0)
Sabotage	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Cyberangrepp	1 (1)	2 (2)	0 (0)

² På medellång och lång sikt är det svårt för Livsmedelsverket att bedöma risken för desinformation och påverkanskampanjer eftersom en antagonist agerar opportunistiskt. Samtidigt behöver myndigheter och företag hela tiden vara medvetna om att risken finns och vara förberedda på det.